

Úti beszámoló a 2020. október 4-ei „Kiskunhalas és a Tartós szegfű tanösvény”

külön buszos útról

Kissé borús, esős vasárnap reggel indultunk útnak 28, az időjárás ellenére optimista utastárssal, hogy folytassuk a tavaly megkezdett, Kiskunhalassal és a Kiskunsági Nemzeti Park környező területeivel ismerkedő utunkat. Kitartásunkat meg is hálálta az anyatermészet, mert mire elértük a Kiskunmajsához közeli **Bodoglár** határában található **Tartós szegfű tanösvény** bejáratát, teljes erőből felragyogott a nap. Itt találkoztunk a Kiskunsági Nemzeti Park természetvédelmi őrével, Somogyi Istvánnal, aki előző évben a Fejétki-mocsár bebarangolásában volt segítségünkre.

A tanösvény a bodoglári homokbuckák között kb. 1 km hosszan vezet, az út mentén fényképes tájékoztató táblák segítik a területtel való ismerkedést. Mivel az út az uniós védettséget élvező Natura 2000 területen halad keresztül, a növényvilág védelme érdekében 500 méter pallósort fektettek le. Vezetőnk elmondta, hogy a tartós szegfű Európa egyik legritkább virága. Kizárólag hazánkban, a Duna-Tisza közén fordul elő, itt is csak tíz élőhelye ismert. Ezek közül itt, a **Homokhátság** borókás, vagy galagonyás-nyárfás ligetekkel tagolt nyílt homokpusztagyepén található a legnagyobb állománya. Végigkanyarogtunk az első pallósoron, útközben vezetőnk számos, a tájra jellemző növényt mutatott nekünk. Sajnos a területre olyan növényfajok is betelepültek, amelyek veszélyeztetik a természetes élőhely fennmaradását, ezért a Kiskunsági Nemzeti Park a Szegedi Tudományegyetemmel és Kiskunmajsá város vezetésével együtt, uniós támogatással, élőhelyvédelmi projektet hozott létre az állomány megerősítése céljából. A gyönyörű napsütésben egyszer csak egy színpompás gyík siklott elő az üdvözlésünkre és jólesően sűtkézezett a napon.

Az első pallósor végén egy homokbucka tetejére épített megfigyelő toronyhoz értünk, ahol a tájat alkotó borókás-nyaras ligetekre, lankás homokbuckákra és galagonya bokrokra nyílt pompás kilátás. Kattogtak is a fényképezőgépek. Innen egy telepített fenyő ültetvény fái között jutottunk el a hátsó pallósorig, melynek végén, a lépcsők megmásítása után felértünk a hátsó kilátóhoz, melyet köröskörül tartós szegfű tövek öveznek. Sajnos az elmúlt hónapok aszályos időjárása miatt most kevés nyíló virágot láttunk, de annál jobban örültünk az egyes példányoknak. A már ismert úton indultunk vissza a parkolóban hagyott buszunkhoz, István végig lelkesen mutatta be a táj növény- és állatvilágát. Elköszöntünk tőle és **Kiskunhalasra**, a Csipke Hotelbe mentünk, ahol Kiss László igazgató úr a tavaly már megszokott szívéllyességgel – és finom ebéddel - fogadott minket.

Ebéd után megkezdtük gyalogos városnézésünket, melynek első állomása a **kiskunhalasi református templom** volt. A templom a város főterén magasodik, helyén már a XVI. században is állt egy picinyke templom. Ez négyszer is átépítették, bővítették, mai formáját 1823-ban nyerte el. A torony 1816-ra lett kész. A kapuban már várt minket az egyik presbiter, hogy bemutassa a templomot.

A karzaton megnéztük az 1845-ben épített impozáns orgonát, melyen rendszeresen hangversenyt adnak, megcsodáltuk az 1823-ban faragott fehér márvány úrasztalát, és az igen régi, az 1700-as évekből származó, finom mintázatú keresztelő kancsót. Kívülről a templom fala mellett látható az a szegyenkő, amely 1792-ig a templom kapuja mellett állt, és amire azokat a polgárokat ültették, akik vétettek a közösség erkölcsi szabályai ellen. A templom falán díszes márványtábla őrzi Csokonai Vitéz Mihály 1795-ös legációjának emlékét.

A főtéren megálltunk az **I. és II. világháborús emlékműveknél**, ahonnan szép rálátás nyílt a szecessziós díszítésű városházára. Az egyemeletes, tűztornyos **városháza** klasszicista részét 1833-34-ben építették, Fischer Ágoston tervei alapján. A szecessziós bővítés 1906-ban készült el. Ennek az épülettömbnek a részeként építették meg a színház épületét is mészhomok téglából, szintén szecessziós stílusban. Ma Városi Filmszínházként üzemel. Az épület falán szecessziós emléktábla örökíti meg az építetők nevét.

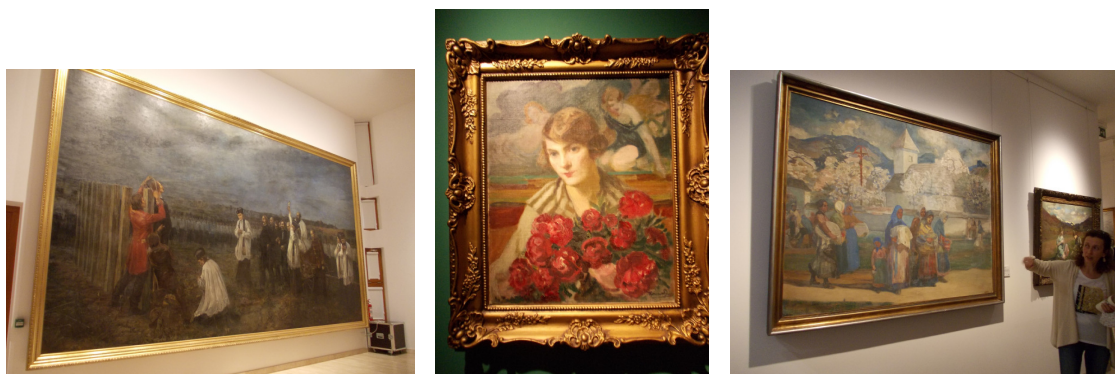
Következő programunk a **Városháza tűztornya** volt, melyet panoráma kilátótoronynak rendezték be és látogatásunk előtt három hónappal adták át a látogatóknak. A fogadósíntet és az első emeleti toronyrészét történészek és néprajzkutatók rendezték be. A torony belső falain Kiskunhalas története, földrajzi, néprajzi kincsei, híres szülőitei jelennek meg. A kényelmes lépcsőkön két csoportban tudtunk felkapaszkodni a kilátó teraszra, ahonnan megcsodálhattuk a város körpanorámáját. Amíg a csoport egyik fele a kilátásban gyönyörködött, addig csoport másik része egy múzeumpedagógus irányításával interaktívan ismerkedett Kiskunhalassal. Még arra is lehetőség nyílt, hogy magunkra próbáljuk a régi kun viseletet. Volt is nagy derűtség, ahogy egy-egy csúcsos sapka a fejtetőkre került.

A városházával szemben áll a **Thorma János Múzeum**, amely az Év Múzeuma címet nyerte el 2018-ban. A város híres szülöttéről kapta nevét, akinek alkotásait szakszerű tárlatvezetés keretében tekintettük meg a **Képtárban**. Thorma János kismemesi családban született 1870-ben, a gyerekeket a töretlen hazafiasság szellemében nevelte a család. Gimnáziumi éveit Nagybányán töltötte. Pályakezdként Székely Bertalan növendéke volt Pesten, majd Münchenbe és Párizsba vezetett az útja.

A magyar honfoglalás 1000 éves évfordulójára készítette **Aradi vértanúk, október hatodika** c. kompozícióját. Ez a kiegyensúlyozott és megható történelmi festmény egyből ismertté tette a nevét. Máig a legismertebb alkotása és a múzeum dísztermének fő ékessége. Kirándulásunk egyik fő célja az is volt, hogy két nappal az aradi vértanúk gyásznapja előtt ezzel a képpel tisztelgünk a mártírok emléke előtt.

Thorma János 1896-ban Hollósy Simonnal, Réti Istvánnal, Ferenczy Károllyal és Iványi-Grünwald Bélával létrehozta a nagybányai művésztelepét, melynek haláláig vezetője volt. Gazdag életművén több stílus is nyomon követhető: naturalizmus, történelmi festészet, romantikus realizmus és a nagybányai posztimpreszionizmus. Témaválasztásában sokoldalú volt, munkái között találunk életképeket, portrékat, aktképeket, csendleteket és tájképeket is. 1937-ban Nagybányán érte a halál, az ottani református temetőben helyezték örök nyugalomra. Szép vezetést kaptunk még a **Bay-gyűjteményben**, melynek képeit, szám szerint 69-et egy művészetszerető házaspár gyűjtötte össze és adományozta a városnak. Ezáltal a múzeum rendelkezik az országban a legnagyobb **nagybányai művészeti gyűjteménnyel**.

Megköszöntük az odaadó tárlatvezetést és utunk utolsó állomása, a **zsinagóga** felé vettük utunkat. Itt Raáb András gondnok úr fogadott minket. Elmondta, hogy a telken, amelyen a zsinagóga áll, hazánkban egyedül itt maradt meg épen és használatban **hitközségi létesítmény-együttes**. A szépen renovált zsinagóga mellett téli templomot, rabbilakást, hitközségi székházat, iskolát és kóser vágodát találunk. Egyedül a rituális fürdőt bontották te.

Az utca felőli homlokzaton magyar nyelvű felirat olvasható: „Egyedül Istennek”. A kertkapun belépve jobbról a rabbilakás, balra, a kert felől a zsinagóga bejárata fogad. A kertben egy növényekkel, virágokkal feldíszített filagória emlékeztetett arra, hogy nemrég tartották a Sátoros ünnepet. A zsinagóga kapuja oszlopos, nyitott előcsarnokból nyílik, felette klasszicista timpanonon héber felirat áll, a betűk kiemelése megadja az építés évét (1861). Benyitottunk a kapun, a templomtér közepén a hagyományoknak megfelelően szépen körbekerített tóraolvasó-emelvény áll. Az emelvény körül tágas padosok állnak, helyet foglaltunk és meghallgattuk, amit a gondnok úr mondott a hitközség és a zsinagóga történetéről.

A hitközség a XIX. század elején alakult, az első anyakönyvi bejegyzések 1800-ban íródtak. A bejárat kapu mellett fehér márványtáblák őrzik a közösség elpusztított tagjainak emlékét. A templom belsejében a falakat baldachint utánzó festés díszíti. A női karzatra, mely a teret U-alakban fogja körbe, kívülről két oldalsó ajtón át lehet feljutni és az ortodox előírásoknak megfelelően magas apácarács védi a kíváncsi tekintetek elől.

Sok kérdésünk volt a hitközség történetére és jelenére, valamint a vallási szokásokra vonatkozóan, végül a gondnok úr elhúzta a függönyt, ami a tóraszekrényt, más néven frigyszekrényt takarta és megmutatta nekünk a tóratekercset, amelyet piros bársonyból varrt tóraköntös védett. Ehhez tartozott a díszes tóramutató, melyet olvasás közben azért használnak, hogy nehegy eltévesszék a sort. A tórárt egy láncon függő tórapajzs díszítette. A látogatás végeztével felkészekedtünk a női karzatra, innen más perspektívából láthattuk a termet. Lett volna még sok kérdésünk, de már későre járt. Megköszöntük az ismertetőt és a kedves fogadtatást és elköszöntünk vendéglátónktól Buszra szálltunk és egy szép tartalmas nap élményeivel töltekezve elindultunk hazafelé. Kiskunhalas városára, a szép természeti környezetre és a barátságos fogadtatásra még sokáig emlékezni fogunk.

Ez a szép utunk a Bp. VI. kerületi Terézvárosi Önkormányzat pályázati támogatásával valósult meg, melyet tagjaink nevében ezúton is köszönünk.

Mógor Gabriella túravezető